

กรุงศรีอยุธยาของชาวสยาม

จากละครโทรทัศน์ เรื่องบุพเพสันนิวาส และเรื่องหนึ่งด้าวฟ้าเดียว ซึ่งเป็นละครที่อ้างอิงประวัติศาสตร์ที่โด่งดัง สะท้อนการใช้ชีวิตของคนไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา และเกี่ยวกับการเสียกรุงครั้งยิ่งใหญ่ที่ทำให้คนไทยทุกคนไม่มีวันลืมว่า ครั้งนั้นบ้านเมืองเราได้อุดมสมบูรณ์มากเพียงใด ขณะที่เสียกรุงครั้งนั้นทองคำเป็นสมบัติที่มีค่ามากที่คนไทยสมัยนั้นพยายามรักษามันไว้ โดยการขุดหลุมฝังดินไว้ บ้างก็ขวนหนีเข้าศึกศัตรูที่มารุกราน เราเคยสงสัยไหมว่าสมัยกรุงศรีอยุธยามีทองคำแบบไหนบ้าง เรามีคำตอบค่ะ

วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ก่อนอื่นเรามาทำความรู้จักกับ ทองคำ กันค่ะ ทองคำ เป็นโลหะที่เป็นของแข็งสีเหลือง มีประกายมันวาว สะดุดตา มีคุณสมบัติพิเศษที่สามารถตีบุให้เป็นแผ่นบางได้ ที่สำคัญไม่ไหม้ ไม่เป็นสนิม เป็นโลหะหายาก ที่มีค่าสูงทางเศรษฐกิจ จึงจัดเป็นโลหะมีค่าชนิดหนึ่ง เนื่องจากทองมีคุณค่าสูง คนสมัยก่อนเวลาสู้ซอกันทำพิธีการหมั้นหรือการแต่งงานเขามักจะเรียกค่าสินสอด โดยจะใช้ทองเป็นหลัก ทั้งทองแท่งและทองรูปพรรณ รวมถึงการขึ้นบ้านใหม่และเด็กเกิดใหม่ก็มีการให้ทองคำเป็นของขวัญรับขวัญ ซึ่งถือเป็นของขวัญที่มีเกียรติมีหน้ามีตาที่สุด และสมัยก่อนนั้นไม่มีธนาคาร ไม่มีการออมทรัพย์ด้วยวิธีอื่น การซื้อทองเก็บไว้จึงถือว่าเป็นการออมทรัพย์หรือสะสมทรัพย์ โดยมูลค่าของทองคำขึ้นอยู่กับคุณภาพหรือความบริสุทธิ์ของทองคำนั่นเอง

ในสมัยก่อนนั้นได้กำหนดคุณภาพของทองคำเป็นเนื้อ มีตั้งแต่เนื้อสี่จนถึงเนื้อเก้า เช่น

ทองเนื้อสี่ คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๔ บาท

ทองเนื้อห้า คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๕ บาท

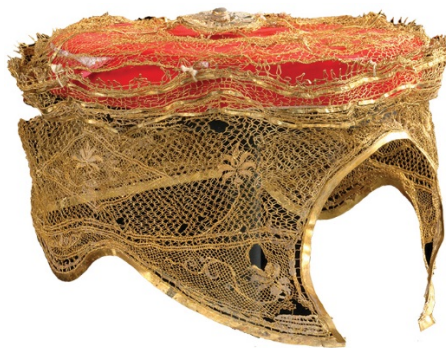
ทองเนื้อหก คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๖ บาท

ทองเนื้อเจ็ด คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๗ บาท

ทองเนื้อแปด คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๘ บาท

ทองเนื้อเก้า คือ ทองคำหนักหนึ่งบาท ราคา ๙ บาท

ทองเนื้อเก้า เป็นทองคำที่มีเนื้อทองบริสุทธิ์มากที่สุด และมีราคาแพงที่สุด มีสีเหลืองอร่าม เนื้อทองสุกปลั่ง สีเหลืองอมแดง เป็นทองธรรมชาติ ซึ่งเรารู้จักทองคำชนิดนี้ในหลายๆ ชื่อ เช่น “ทองชมพูนุช” “ทองนพคุณ” และ “ทองเนื้อแท้” เป็นต้น โดยเรียกได้หลายชื่อ ซึ่งความบริสุทธิ์นั้นเทียบเท่ากับทองคำ ๙๙.๙๙ เปอร์เซ็นต์ มีโลหะเจือปนอยู่น้อยมากๆ จัดเป็นทอง ๒๔ กระรัต เนื่องจากเป็นทองที่มีความบริสุทธิ์มาก ทำให้มีคุณสมบัติอ่อนตัว ขึ้นรูปได้ง่าย จึงเป็นที่มาของการนำเอาทองมาทำเครื่องประดับชั้นสูง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น จุลมงกุฎทองคำ สุวรรณมาลาทองคำถัก(ศิราภรณ์สำหรับสตรี) ตลับแปดเหลี่ยมทองคำ พระพุทธรูปทองคำปางมารวิชัย กลักทองคำ ถาดทองคำพร้อมตลับหมากกับซองพลู ต้นไม้จำลองทองคำ ฝาภาชนะทองคำฉลุลาย พระแสงขรรค์ชัยศรี และชิ้นส่วนเครื่องประดับทองคำประดับอัญมณี เป็นต้น สิ่งของข้างต้นที่กล่าวถึงนั้น ได้ขุดพบที่วัดราชบูรณะ และวัดมหาธาตุเป็นส่วนใหญ่ ที่วัดราชบูรณะเพียงที่เดียวสามารถขุดพบวัตถุโบราณทองคำน้ำหนักรวมกันกว่า ๑๐๐ กิโลกรัม

สุวรรณมาลาทองคำถัก

ศิลปะอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. ๑๙๖๓)

พบในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

พาหุรัดและทองพระกร

ศิลปะอยุธยา

พบในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

อาจจะสงสัยว่า ในสมัยอยุธยาทองคำมากมายเหล่านี้มาจากไหน มีหลายปัจจัยดังนี้

๑. การส่งส่วยและภาษีอากร มาจากส่งส่วยภาษีของประชาชนและประเทศราช
๒. เกณฑ์โดยวิธีพิเศษ คือ การเกณฑ์ การเรียไร การขอบริจาค บอกรบญ เป็นต้น กรณีในยกบ้านเมืองเกิดสงคราม หรือเวลาก่อสร้างศาสนสถานหรือปูชนียวัตถุที่สำคัญ
๓. การค้าขายแลกเปลี่ยนกับพ่อค้าต่างประเทศ
๔. เครื่องราชบรรณาการจากหัวเมืองขึ้น เมืองออกหรือเมืองประเทศราช ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ แสดงว่าเมืองของตนนั้นสวามิภักดิ์ยอมอยู่ใต้อำนาจ
๕. พัทธยา คือ จำนวนทรัพย์ที่ถูกหักหรือริบเอาไว้เป็นของหลวง เช่น ทรัพย์สินที่ยึดมาจากเอกชน หรือผู้ที่กระทำความผิดประเภทต่างๆ

หายสงสัยกันหรือยังคะ ว่าทำไม **กรุงศรีอยุธยา** ถึงได้เจริญรุ่งเรือง และเป็นราชธานีมายาวนานถึง ๔๑๗ ปี เพราะปัจจัยข้างต้น แหล่งที่มาของทองคำที่มีคุณค่ามาจากหลายๆที่ ก่อเกิดการแลกเปลี่ยน เปลี่ยนผู้ครอบครอง พลัดถิ่นจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่ง ถ้าท่านมีทองคำสมบัติเก่าแก่ที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น แล้วอยากทราบว่า ทองคำที่ท่านมีครอบครองนั้น มีความบริสุทธิ์ของทองคำกี่เปอร์เซ็นต์ ทางห้องปฏิบัติการตรวจสอบโลหะมีค่า ของสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ(องค์การมหาชน) ยิงดีให้คำปรึกษาและแนะนำสามารถสอบถามการบริการได้ที่เว็บไซต์ www.git.or.th และโทรศัพท์ ๐๒-๖๓๔๔๙๙๙ ต่อ ๔๒๑-๔๒๕

นางสาวธิดารัตน์ เมืองไทย

นักวิชาการตรวจสอบโลหะมีค่า

เอกสารอ้างอิง

1. กรมศิลปากร, หนังสือเรื่อง “เครื่องทองสมัยอยุธยา” จัดพิมพ์ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘